

CONCEPTMEMO

Aan: bestuurlijk regio overleg vluchtelingen
Betreft: voorzet voor afspraken over verrekening van kosten van statushouders
d.d.: 30 november 2015

1. Aanleiding

De vluchtelingenstroom stelt de gemeenten voor een flinke uitdaging. Vaak moet er snel gehandeld worden. De vraag wat de effecten zijn voor de gemeentebegroting is dan niet de meest urgente maar wel relevant.

Om ruimte in de AZC's te creëren is het van belang dat bestaande statushouders zo snel mogelijk vertrekken naar reguliere woonruimte. Een aantal gemeenten – waaronder Haarlem en Haarlemmermeer- heeft gelet hierop maatregelen genomen om de achterstand bij de huisvesting van statushouders in te lopen.

In de regio Kennemerland/IJmond/Haarlemmermeer is het brede besef aanwezig dat regionale coördinatie bij de aanpak voordelen heeft omdat gemeenten een deel van het aanbod kunnen realiseren dat zo goed mogelijk past bij de lokale mogelijkheden. Concreet doet zich nu de situatie voor dat gemeenten elkaar helpen bij de crisisopvang en de zogenaamde wachtkamerhuisvesting. Dat heeft tot gevolg dat er gemeentegrens overstijgende financiële effecten ontstaan. Die zijn van een dusdanige omvang dat goede afspraken nodig zijn. In dit memo wordt hiervoor een voorzet gedaan.

2. Het nieuwe Bestuursakkoord en de spelregels voor verrekenen

Het Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom

Eind november jl. werd het Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom gesloten tussen VNG en Rijk. In dit memo komt het Bestuursakkoord niet integraal aan de orde maar alleen voor zover het betrekking heeft op de financiën en voor zover er eventueel de noodzaak is tot verrekening tussen gemeenten.

Het Bestuursakkoord bevat zowel maatregelen voor de korte termijn als voor de middellange termijn. Gemeenten committeren zich middels dit akkoord aan het behalen van de halfjaarlijkse taakstelling en het wegwerken van de achterstanden daarop. Om de nationale afspraken uitvoerbaar te maken worden regionale regietafels opgericht. Zo wordt gestimuleerd dat afspraken gemaakt worden over regionale samenwerking en verevening tussen gemeenten. Deze afspraken komen dan t.z.t. in plaats van de afspraken uit dit memo.

Verder is afgesproken om per 1 juli 2016 een soort bonus malus regeling operationeel te hebben. Onderdeel daarvan is dat gemeenten die aan hun taakstelling voldoen daar geen financieel nadeel van ondervinden dit in tegenstelling tot gemeenten die de taakstelling niet realiseren. De uitwerking van deze basisregel is niet eenvoudig. Een werkgroep van VNG en Rijk kijkt hoe de financiële knelpunten kunnen worden opgepakt. Voor de middellange termijn is in

het nieuwe Bestuursakkoord aangegeven dat het effect op het accres dat ontstaat door de verhoogde asielinstroom wordt gezien in de al ingestelde werkgroep normeringssystematiek.

Als de bonus malus perfect zou werken, is verrekening feitelijk niet meer nodig: gemeenten die meer doen worden via de bonus gecompenseerd voor de extra kosten.

Zoals aangegeven worden de afspraken over regionale verevening gemaakt aan de regionale regietafels. Zo ver is de landelijke ontwikkeling echter nog niet en dat maakt het nodig om interim afspraken te maken die gelden totdat er aan de regionale regietafels afspraken zijn gemaakt. Als gemeenten met de lasten van andere gemeenten blijven zitten, kan dit betekenen dat er onvoldoende bereidheid is om de mogelijkheden optimaal te benutten.

Uitgangspunten verrekenen

Welke uitgangspunten gelden voor de te maken interim afspraken? Voorstel is om bij de verrekensystematiek de volgende uitgangspunten te hanteren:

- Uitgangspunt 1: De gemeente die de taakstelling statushouders heeft, draagt de lasten (het fairness-principe, is zo verwerkt in de notitie regionale aanpak vluchtelingenprobleem);
- Uitgangspunt 2: Zoveel mogelijk aansluiten op de vergoedingen die het Rijk hanteert. Dat kan alleen als die vergoedingen redelijk kostendekkend zijn.
- Uitgangspunt 3: Niet alle kosten kunnen vooraf voorzien worden: gemeenten nemen genoeg met een zekere mate van globaliteit;
- Uitgangspunt 4: eenvoud, dat betekent concreet:
 - o Zo min mogelijk ingewikkelde verrekeningen. Waar mogelijk werken met normbedragen (forfaitair) zonder nacalculatie.
 - o Gemeenten verrekenen onderling (dus niet via een centrumgemeente)
 - o Afspraken over wat te verrekenen maken wij vooraf. Niet alleen de out of pocketkosten worden verrekend. Er wordt ook rekening gehouden met de kosten van ambtelijke ureninzet.

Beslispunt: vaststellen van deze vier uitgangspunten voor verrekening tussen gemeenten als beschreven. Deze uitgangspunten gelden totdat er afspraken zijn gemaakt aan de regionale regietafels.

Wanneer wel en niet verrekenen

Verrekening tussen gemeenten is niet aan de orde als:

- een statushouder in een AZC verblijft. De kosten zijn voor rekening van het COA.
- een statushouder met verblijfsvergunning wordt gehuisvest in de gemeente voor wie ook de statustaakstelling geldt. De statushouder is immers door inschrijving in het BRP inwoner van de gemeente. Kosten en

opbrengsten die dit “inwonerschap” met zich meebrengt komen voor rekening van de gemeente. Kortom, geen verrekening omdat de gemeente de eigen huisvestingsopdracht invult.

CONCEPT

Verrekening is wel aan de orde in de volgende situaties:

- **Crisisnoodopvang:**

Haarlemmermeer, Zandvoort en Heemskerk leveren hun bijdrage of hebben hun bijdrage geleverd aan de crisisopvang.

Door het COA wordt (aan de opvanggemeente) € 40 per vluchteling per dag betaald maar de feitelijke kosten zijn hoger. De directeur van de Veiligheidsregio Zuid Holland Zuid gaf eerder aan dat de werkelijke kosten ruim € 100 per vluchteling per dag zijn. In het Bestuursakkoord van 27 november is afgesproken:

*“ter compensatie van de gemeenten die in 2015 hebben bijgedragen wordt afgesproken om voor het jaar 2015 met terugwerkende kracht het normbedrag te verhogen naar € 100. Afrekening vindt plaats door het CDA op basis van de daadwerkelijke bezetting * het aantal nachten * het normbedrag (minus de vergoeding van € 40 waar die reeds is vergoed).*

Conclusie: het Rijk hanteert een vergoeding die grosso modo als kostendekkend kan worden beschouwd. Niet duidelijk is of in de € 100 ook een vergoeding is verwerkt voor de kosten van ambtelijke inzet. Voorstel is om hiervoor geen extra vergoeding af te spreken.

<p><u>Beslispunt:</u> de kosten van de crisisnoodopvang in 2015 worden gedekt uit de vergoeding van het Rijk van € 100. Verder geen verrekening meer tussen gemeenten voor kosten crisisnoodopvang (ook niet voor kosten ambtelijke ureninzet).</p>

In het nieuwe Bestuursakkoord wordt gekoerst op uitbreiding van het aantal (nood)opvanglocaties met 2500 opvangplekken per provincie. De planvorming hiertoe moet voor 1 februari 2016 gereed zijn. Daarnaast moeten er 500 extra noodopvangplekken per veiligheidsregio worden gerealiseerd voor de duur van drie tot zes maanden. Gedachte is dat de crisisnoodopvang hierdoor eind 2015 volledig kan worden afgebouwd.

- **Statushouders met verblijfsvergunning worden tijdelijk gehuisvest onder de GZZA regeling in een regiogemeente**

Tot en met 1 februari 2016 kan gebruik worden gemaakt van het zogenaamde Gemeentelijk Zelfzorgarrangement (GZZA). Met deze regeling brengen statushouders de wachttijd totdat er een woning aangeboden wordt vanuit de gemeente niet meer door in een AZC maar in een tijdelijke opvang binnen de gemeente. Voordeel is dat er capaciteit vrijkomt op de COA opvanglocaties.

De middelen die aan gemeenten ter beschikking worden gesteld voor maatschappelijke begeleiding stijgen van € 1.000 per vergunninghouder naar € 2.370 per vergunninghouder in 2016 en 2017. Dit bedrag wordt onafhankelijk van het huisvestingsarrangement (tijdelijk of permanent)

eenmalig vergoed aan een gemeente. Voorstel is dat dit bedrag overgaat van de gemeente met de statuistaakstelling naar de gemeente die de statushouder tijdelijk opvangt. Er zijn daardoor middelen beschikbaar om meteen binnen de opvangfase de integratie te ondersteunen. Dit betekent overigens dat de leverende gemeente zelf dekking moet zoeken voor de kosten van maatschappelijke begeleiding als de statushouder na de wachtkamersituatie weer terugkeert.

NB. Op basis van het nieuwe Bestuursakkoord is niet geheel duidelijk of de € 2370 ook wordt verkregen bij het GZZA. Als dat niet zo is, komt het eerste beslispunt zoals hieronder geformuleerd te vervallen (dus: de € 2370 wordt dan niet verkregen en dus niet overgedragen).

Het COA betaalt de gemeenten een tegemoetkoming in de kosten voor huur, onderhoud, inrichting, leegstandskosten en kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de ambtelijke organisatie (gemeente apparaatskosten). Het afgesproken bedrag is € 100 per persoon per week. De andere componenten (eet- en zakgeld, conform de regeling verstrekkingen asielzoekers) worden rechtstreeks aan de vergunninghouder verstrekt. Uit het GZZA zou de gemeente in principe de kosten van die opvang moeten kunnen betalen. Er is geen betrouwbare kostencalculatie beschikbaar maar de indruk is dat het bedrag van € 100 per persoon per week te laag is om de kosten voor de gemeente te kunnen dekken. Toch is wel aannemelijk dat in ieder geval voor twee kostencomponenten geldt dat de vergoedingen tekortschieten:

- De vergoedingen bieden geen ruimte bieden om de kosten van organisatie en begeleiding te dekken. Geschat wordt dat er per 50 statushouders 1 fte ambtelijke capaciteit nodig is. De geschatte kosten daarvan zijn € 125 per statushouder per maand. Uitgaande van de gemiddelde duur van de GZZA van maximaal 6 maanden is er derhalve extra compensatie nodig van € 750 per statushouder.
- In het nieuwe Bestuursakkoord is afgesproken om al in de opvangfase de integratie te versnellen. Behalve de kosten voor maatschappelijke begeleiding is naar verwachting een sociaal programma nodig om de (re)integratie en inburgering te faciliteren. De kosten zijn afhankelijk van welk programma wordt aangeboden. Voorlopig wordt een schatting aangehouden van € 250 per maand per statushouder. Voor zes maanden derhalve € 1.500.

Beslispunt:

- de eenmalige vergoeding die het COA verstrekt van eenmalig € 2.370 (geldt voor 2016 en 2017) wordt overgedragen van de gemeente met de statuistaakstelling aan de leverende gemeente (als deze wordt verstrekt onder GZZA, is niet duidelijk);
- Per statushouder de volgende bedragen overdragen van de gemeente met de statuistaakstelling aan de gemeente waarin de statushouder tijdelijk verblijft:
 - voor organisatiekosten en begeleiding € 125 per maand

• voor integratie en participatie € 250 per maand

- **Statushouders met verblijfsvergunning worden tijdelijk gehuisvest in een regiogemeente onder het gemeentelijk versnellingsarrangement(GVA)**

De GZZA regeling die enige maanden geleden landelijk werd geïmplementeerd en tot september 2016 zou gelden, wordt beëindigd per 31 december 2015. Gemeentelijke zelfzorgarrangementen die voor 1 januari 2016 zijn aangemeld kunnen worden uitgevoerd binnen het GZZA, mits ze gerealiseerd kunnen worden voor 1 februari 2016. Wij interpreteren dit zo dat de regeling zes maanden na 1 februari expireert dus per 1 september 2016. Statushouders kunnen bij deze regeling immers maximaal zes maanden in de wachtkamerhuisvesting verblijven.

In het nieuwe Bestuursakkoord is hierover o.a. het volgende vermeld:

- Is inzetbaar door gemeenten als individuele, tijdelijke huisvestingsoplossing als permanente huisvesting niet mogelijk is.
- De maximale termijn van de voorliggende voorziening in het COA (gerekend vanaf het moment van vergunningverlening) en GVA samen bedraagt maximaal 24 maanden. De instroom van de GVA-regeling wordt begrensd op maximaal 10.000 vergunninghouders.
- Ook tijdelijke huisvesting met het GVA gaat meetellen voor de taakstelling van gemeenten.
- Huisvesting van vergunninghouders in het kader van het GVA is tijdelijk en kan sober van aard zijn. Permanente reguliere huisvesting kan niet worden ingezet voor het GVA.

Gemeenten ontvangen een huisvestingsvergoeding voor vergunninghouders in het GVA van € 50 per week per volwassene en € 25 per week per kind. Dat is dus lager dan de € 100 die onder de GZZA wordt verstrekt. Vergunninghouders hebben geen woonlasten en krijgen zak- en leefgeld. De regeling van zak- en leefgeld dat het COA verstrekt aan de vergunninghouder blijft hetzelfde als in de huidige GZZA-regeling. Voordeel voor de gemeenten is wel dat er minder snel bijstand hoeft te worden verleend. De looptijd van de GVA is normaliter langer en daarmee de periode dat de statushouder zak- en kleedgeld krijgt en geen bijstand. Het is aan gemeenten om af te wegen of voor de GZZA of voor het GVA wordt gekozen.

De lagere vergoedingen worden in het nieuwe Bestuursakkoord niet gemotiveerd. Wellicht is de gedachte dat de huisvesting onder de GVA (nog) soberder is dan onder de GZZA. Dat is echter niet logisch: bij laatstgenoemde regeling voldeden ook alle panden voor tijdelijke opvang mits er werd voldaan aan het Bouwbesluit. Ook wordt bij de GVA niet meer gesproken over vergoeding van organisatiekosten (ambtelijke kosten).

Omdat de kostenpatroon bij opvang onder de GZA grotendeels hetzelfde is als onder de GZZA wordt voorgesteld de vergoedingen gelijk te houden en de lagere vergoeding voor woonkosten te compenseren.

Beslispunt: verrekeningen gedurende de GZA zijn dezelfde als die tijdens de GZZA. Wel wordt vanaf 2016 € 200 per maand extra vergoed voor woonkosten.

- **Statushouders met verblijfsvergunning worden tijdelijk gehuisvest in een regiogemeente na afloop van de GZZA of GZA regeling**

Na afloop van de GZZA of GVA komen de lasten voor rekening van de gemeente waarin de statushouder verblijft (= ook ingeschreven). Ook als een statushouder niet ontkoppeld wordt van de oorspronkelijke gemeente geldt dat deze zich inschrijft in de gemeente van opvang. De statushouder met verblijfsvergunning heeft in de (tijdelijke) woonplaats vanzelfsprekend dezelfde rechten als de andere inwoners in die gemeente. In deze situatie is de vraag hoe te verrekenen tussen gemeenten aan de orde. Voorstel is om na 18 maanden de verrekening te beëindigen. Verrekening zal tijdelijk zijn omdat er in de regio voor is gekozen om de huisvesting van de statushouders zoveel mogelijk conform taakstelling over de gemeenten te realiseren. Bovendien mag worden verondersteld dat na verloop van tijd de gemeente waarin de statushouder is ingeschreven, wordt gecompenseerd van rijkswege.

Beslispunt:

1. Bij de verrekening in 2016 uitgaan van een forfaitair bedrag van € 950 of € 1.550 (als kostendelersnorm niet van toepassing) per maand per statushouder. Dit maandbedrag is als volgt opgebouwd:
 - kosten bijstand schatting uitgaande dat kostendelersnorm van toepassing is (afgerond, grove schatting) € 500
 - kosten bijstand schatting uitgaande dat kostendelersnorm niet van toepassing is (afgerond, idem) € 1.100
 - vergoeding organisatiekosten (uren inzet ambtelijk) € 125
 - kosten integratie, inburgering + div. overige kosten € 250
 - diverse overige kosten € 150
 - JGZ en onderwijs nacalculatie
2. Verrekening eindigt 18 maanden nadat de statushouder is overgegaan van de gemeente met de taakstelling naar de regiogemeente.

Ter toelichting:

Bijstand

Uitgangspunt in het nieuwe Bestuursakkoord is dat de huisvestingsvoorziening zodanig wordt gerealiseerd dat in de bijstand de kostendelersnorm toegepast kan

worden. Ook dient er in de huisvestingsvoorziening geen recht op huurtoeslag te ontstaan. Voor onzelfstandige woonruimten is de verhuurderheffing niet van toepassing conform de huidige wetgeving.

Kosten integratie, inburgering + diverse overige kosten

Behalve de kosten voor maatschappelijke begeleiding is naar verwachting een sociaal programma nodig om de (re)integratie en inburgering te faciliteren. Bij verrekening gedurende 18 maanden zijn de geschatte kosten hiervan in 2016 € 250 per maand per statushouder. Daarboven komt een forfaitair bedrag voor diverse overige kosten inzake sport, cultuur, taal e.d.. van in totaal € 150 per maand.

JGZ en onderwijs

Bij JGZ (Jeugdzorg) en onderwijsvoorzieningen wordt er nagecalculeerd omdat deze kosten zich slecht in normbedragen laten vastleggen.

In de bijlage is een nadere toelichting en onderbouwing opgenomen van de diverse kostencomponenten.

Bijlage Welke kosten en opbrengsten zijn er en wat komt voor verrekening in aanmerking?

A. Uitkeringen levensonderhoud

Wat zijn de kosten

In de wachtkamersituatie gelden de COA vergoedingen. Als de GZZA of het GVA is beëindigd, krijgt de statushouder **recht op bijstand**. Hetzelfde geldt als de statushouder definitief is gehuisvest. Een fors aantal statushouders zal de eerste tijd naar verwachting niet kunnen werken omdat er geen werk beschikbaar is. De uitkeringsnorm voor een alleenstaande (01-07-2015) is € 14.416 en voor gehuwden/samenwonenden € 20.595 per jaar.

De verwachting is nogal wat statushouders alleenstaand zijn om die reden wordt voor 2015 gerekend met een normbedrag van € 14.400 per statushouder minus 10% reductie vanwege het ontbreken van woonkosten is derhalve afgerond € 13.000 per maanden dus afgerond € 1.100 per maand (het is gebruikelijk dat er een korting van 10% wordt toegepast op basis van de norm voor gehuwden als een bijstandsgerechtigde in een woning komt zonder woonkosten). Omdat de gemeente de woning in beheer heeft, zal een statushouder geen woonkosten betalen. Dit om te voorkomen dat een statushouder door huurbetalingen recht krijgt op huurbescherming. Bij de GVA is uitgangspunt dat de huisvestingsvoorziening zodanig wordt gerealiseerd dat in de bijstand de kostendelersnorm toegepast kan worden.

Hoe kunnen gemeenten verrekenen?

Het recht op bijstand ontstaat in de woonplaats waar de statushouder zich vestigt. Bij een wachtkamerhuisvesting kan dat dus een andere woonplaats zijn dan de gemeente die de taakstelling heeft. Daarom is verrekenen aan de orde.

Hoe wordt de gemeente hiervoor gecompenseerd?

De verhoogde instroom van vergunninghouders bij gemeenten heeft ook consequenties voor de kosten voor gemeenten aan uitkeringen binnen de Participatiewet. Aangezien gemeenten achteraf (via de t-1 systematiek) worden gecompenseerd voor hogere instroom in de participatiewet, loopt de compensatie van rijkswege achter. Daarom is afgesproken dat het Rijk gemeenten inter-temporeel tegemoet komt in de extra kosten in de participatiewet door de hogere instroom van vergunninghouders ten opzichte van het voorgaande jaar. Hiervoor is € 50 miljoen beschikbaar gesteld. Voor de verdeling van dit budget over de gemeente zal gewerkt worden met een specifieke verdeelsystematiek, buiten het bestaande verdeelmodel, die nader zal worden uitgewerkt in overleg tussen Rijk en gemeenten. Met deze compensatie komen gemeenten overigens nog fors tekort (in 2016 € 165 miljoen en in 2017 € 281 miljoen, bron Binnenlands Bestuur 30 november).

B. Reintegratie

Een re-integratievoorziening is een voorziening gericht op arbeidsinschakeling. Gedachte is dat het spreken van de taal en het weten hoe de maatschappij in elkaar zit, helpt bij het verkleinen van de afstand naar de arbeidsmarkt. Beleid tot nu toe was dat statushouders gedurende de inburgeringsperiode geen instrumenten aangereikt worden om te participeren naar (betaalde) arbeid. Hiervoor hoeft dus ook niets verrekend te worden. Met het nieuwe Bestuursakkoord is dit gewijzigd. Doel is al in de opvangfase de integratie te versnellen. De kosten zijn afhankelijk van welk programma wordt aangeboden. Voorlopig wordt een schatting aangehouden van € 250 per maand per statushouder.

C. Maatschappelijke begeleiding

Voor elke statushouder van 16 jaar en ouder betaalt het COA tot en met 2015 € 1.000 voor begeleiding door Vluchtelingenwerk.

De situatie is veranderd door het nieuwe Bestuursakkoord. Er wordt extra geïnvesteerd in de maatschappelijke begeleiding van vergunninghouders ook met het oog op integratie. De middelen die aan gemeenten ter beschikking worden gesteld voor maatschappelijke begeleiding stijgen van € 1.000 per vergunninghouder naar € 2370 per vergunninghouder in 2016 en 2017. Dit bedrag wordt onafhankelijk van het huisvestingsarrangement (tijdelijk of permanent) eenmalig vergoed aan een gemeente.

D. Bijzondere bijstand

De statushouder komt tijdens de GZZA volledig voor rekening van het COA. Pas als deze regeling niet meer van kracht is, kan bijzondere bijstand aan de orde zijn. Bijzondere bijstand kan aan de orde zijn bij de volgende kosten:

- inrichtingskosten,
- medische kosten (huisarts en tandarts maar ook ziekte/handicap, psychosociale kosten
- woonkostentoeslag i.v.m. leeftijd en huurgrens ,

Na de wachtkamer kan recht op bijzondere bijstand ontstaan. Voor bijzondere bijstand geldt eveneens het domiciliebeginsel. Als er dus een recht is in de gemeente waar de statushouder verblijft, wordt bijzondere bijstand verleend voor de volgende kosten:

- De tijdelijke woonruimte wordt woonklaar opgeleverd. Hiervoor zijn dus geen kosten van inrichting en voor duurzame gebruiksgoederen (bv keukenapparatuur). Als statushouders vanuit de wachtkamer verhuizen naar de definitieve woonruimte, is inrichting aan de orde. Er is een paar situaties denkbaar:
 - o Als mensen langer in de wachtkamerwoning blijven, zullen zij langer gebruik maken van de spullen door de gemeente aangeschaft met GZZA vergoeding.
 - o Als iemand verhuist naar de gemeente van de taakstelling zal de wachtkamer door een volgende persoon worden betrokken. Het ligt voor de hand dat dan de spullen (wellicht met uitzondering van

beddengoed en handdoeken) in de woning blijven. Dan moet er dus nieuwe inventaris worden aangeschaft.

- o Als een statushouder in dezelfde accommodatie blijft, zal de bestaande inventaris wellicht moeten worden overgenomen.

Bij het huisvesten van statushouders kan door de gemeente vanuit het budget bijzondere bijstand een vergoeding worden verstrekt voor inrichting en stoffering van de woning en overbrugging van de eerste uitkeringsmaand. Deze bijzondere bijstand wordt gefinancierd uit de algemene uitkering en wordt verstrekt als een lening. De leningen an sich leiden wel tot uitgaven maar niet tot kosten. Wel is het reëel om ervan uit te gaan dat een deel van de leningen oninbaar is. Uit onderzoek dat door andere gemeenten verricht is, is gebleken dat 46% van de verstrekte leningen oninbaar is. Geraamde kosten kwijtschelding € 500 per statushouder per jaar.

- Vanuit de bijzondere bijstand kan ondersteuning worden gegeven voor de eigen bijdrage bij WMO voorzieningen. Het gaat hier niet om vaste bedragen, niet inzichtelijk is wat de druk voor de doelgroep statushouders op dit budget wordt. Gelet hierop wordt voorgesteld hier niet met een normbedrag te werken. De kosten worden meegenomen in het forfaitaire bedrag.
- Kinderopvang voor kinderen met een sociaal-medische indicatie kan worden ingezet voor een zo goed mogelijke aansluiting met het basisonderwijs. Uit de specifieke uitkering WKKP kunnen de kosten van kinderopvang op sociaal medische gronden worden bestreden overeenkomstig de tabel van de belastingdienst voor kinderopvangtoeslag. In eerste instantie gaan de niet schoolgaande kinderen naar een peuterspeelzaal voor vier dagdelen per week. Het gebruik en daarmee de kosten zijn lastig vooraf in te schatten. Het lijkt reëel om de kosten te dekken uit het forfaitaire bedrag.

Gemeenten worden niet specifiek gecompenseerd voor de extra kosten. Dekking derhalve uit algemene middelen.

E. **Minimaregeling en kwijtscheldingen**

- De vraag is welke raming wordt aangehouden voor de kosten van diverse regelingen als kortingspas, tegemoetkoming schoolkosten, regeling meerkosten chronisch zieken. De regelingen kunnen per gemeente verschillen. Bovendien is niet bekend hoe de populatie is opgebouwd. Dat maakt dat de kosten lastig in te schatten zijn. Voorstel: € 500 per statushouder per jaar.
- De verwachting is dat alle statushouders na 36 maanden aanspraak kunnen maken op de individuele inkomenstoeslag. De toeslag is bedoeld voor mensen die langdurig een laag inkomen hebben en, gelet op de persoonlijke omstandigheden, geen uitzicht hebben op inkomensverbetering. Voor een alleenstaande is de inkomenstoeslag € 354 voor een alleenstaande ouder € 455 en voor gehuwden € 506. Omdat de wachtkamerhuisvesting tijdelijk is, is de verwachting dat vergoeding niet aan de orde komt.

- Statushouders zullen gedurende enkele jaren tot de minima behoren die aanspraak kunnen maken op kwietschelding van de afvalstoffenheffing: raming ca. € 350 voor meerpersoonshuishouden, per statushouder inschatting maximaal € 100 per jaar.

F. Subsidies

Statushouders kunnen gebruik maken van sport- en cultuurfaciliteiten. Het gebruik is lastig in te schatten maar het kan goed zijn dat er substantieel gebruik zal worden gemaakt . De kosten zullen in principe voor eigen rekening komen van de statushouder (uit leefgeld of uitkering).

G. Maatschappelijk werk en zorg

Vluchtelingen hebben veel meegemaakt hebben en dan kan zorg noodzakelijk maken.

Zo zal bijvoorbeeld op het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) een groter beroep gedaan worden. Deze instanties worden gesubsidieerd vanuit de gemeente. Aannemelijk is voorts dat er van zorgvoorzieningen als GGZ en eerstelijnszorg, meer gebruik van gemaakt zal worden. Dat geldt mogelijk ook voor andere vormen van zorg (dagbesteding, begeleiding etc.) Dus ook de nieuwe WMO (18 jaar en ouder) en ook de oude WMO (zoals hulp in huishouden, hulpmiddelen, collectief vervoer).

Hoe groot de extra druk wordt, is op dit moment niet in te schatten. Uitgangspunt is vooralsnog dat dit binnen het totale budget wordt opgevangen. De kosten worden gedekt uit de integratieuitkering Sociaal Domein. De totale integratie-uitkering is (per domein) weggezet in zorgcontracten met diverse aanbieders, veelal genormeerd op p*q. Meer vraag naar zorg dan ingekocht betekent dus óf wachtlijsten óf meer inkopen (waarvoor geen budget is).

Meest eenvoudige is dat deze zorg wordt betaald door de gemeente met de statustaakstelling ten laste van het bulkbudget ingekochte zorg van die gemeente. Bij wachtkamerhuisvesting geldt dat de statushouder is ingeschreven in een andere gemeente. Bij jeugdzorg geldt immers het woonplaatsbeginsel. Er vindt dus verrekening plaats op feitelijke kosten. De zorg wordt dan betaald door de gemeente met de statustaakstelling.

H. Onderwijs

Op Haarlems grondgebied zijn twee regionale voorzieningen voor onderwijs aan anderstalige leerlingen: één schakelklas is voor onderwijs aan leerlingen jonger dan 12 jaar en de andere voor leerlingen ouder dan twaalf jaar. Op deze school leren anderstalige leerlingen in snel tempo de basisvaardigheden van de Nederlandse taal en stromen dan weer uit naar een reguliere basisschool en voortgezet onderwijs

Voor vluchtelingen betaalt het COA het onderwijs inclusief leerlingenvervoer. Voor statushouders ligt de verantwoordelijkheid voor de financiën bij de gemeente. In

de GZZA moet de gemeente zorgen voor onderwijs en het leerlingenvervoer. Kinderen van statushouders starten op de internationale taalklas.

Doorgaans is vijftientig tot dertig procent van de bewoners van een opvanglocatie leerplichtig (bron: Factsheet "Vergoedingen en regelingen"). Er zijn signalen dat de schoolvoorziening voor anderstalige leerlingen nu al een toestroom van kinderen kent en het bevoegd gezag van de school heeft daartoe eerder dit jaar een huisvestingsvraag bij de gemeente neergelegd. Er is overleg met de schoolbesturen gaande over de vraag welke investeringen nodig zijn. Als duidelijk is welke kosten moeten worden gemaakt, is ook de vraag aan de orde wie welke lasten betaalt. Daarbij geldt dat uitbreiding en 1^e inrichting voor rekening van de gemeente is, daar liggen wel normen (teldatum 1 oktober) aan ten grondslag. Tijdelijke huisvesting is dan voor rekening van de gemeente. De gemeenten worden door het Rijk gecompenseerd voor de lasten van onderwijshuisvesting (bijdrage per leerling via de algemene uitkering). Er is wel een tijdsvertraging: de middelen worden gebaseerd op de aantallen per 1 oktober in het jaar t-1.

Voor leerlingenvervoer kan de hogere instroom leiden tot hogere druk op het budget (groot contract), wanneer kinderen inmiddels met status in de gemeente verblijven. Het Rijk zal samen met, VNG, COA en LOWAN op korte termijn de aard en de omvang van het probleem verkennen en in overleg een passende oplossing zoeken.

I. Investeringen in huisvesting

Als wordt geopteerd voor de GGZA is de vraag of de vier maal € 100= € 400 per maand die van het COA wordt ontvangen voor huur, organisatie, onderhoud e.d. voldoende is om de huurkosten te dekken. Bij het nieuwe GVA arrangement zijn de vergoedingen (nog) lager. Bij het realiseren van tijdelijke woonruimte zal streven moeten zijn om zoveel mogelijk uit te komen met de COA bijdrage. Dat kan bijvoorbeeld als gemeenten tweedehands spullen aankopen (bv Heemstede is dat van plan). Als de investeringen substantieel zijn, zal het niet lukken als de investeringen in bv inrichting moeten worden afgeschreven in de periode waarvoor wachtkameropvang geldt. Voorstel is om dit soort zaken dan in vijf jaar af te schrijven. Als de spullen meegaan als de statushouder vanuit de wachtkamer naar de definitieve huisvesting verhuist wordende activa tegen boekwaarde overgedragen. Hiervoor moet dan een lening worden aangegaan door de statushouder.

Als locaties voor huisvesting van statushouders niet rendabel kunnen worden geëxploiteerd, kan een bijdrage aan de gemeente worden gevraagd. Tot nu toe werden gemeenten hier niet voor gecompenseerd. Het nieuwe Bestuursakkoord biedt in financiële zin meer soelaas. Het Rijk, de gemeenten en woningcorporaties zetten daarom onder meer in op het realiseren van huisvestingsvoorzieningen voor 14.000 vergunninghouders, bovenop de bestaande woningvoorraad. Het Rijk stimuleert de realisatie en verhuur aan vergunninghouders van deze huisvestingsvoorzieningen met een financiële

bijdrage aan de verhuurder van €6.250 per gehuisveste vergunninghouder (met een maximale huur van € 145 per vergunninghouder bij onzelfstandige huisvesting en € 112,50 bij eventuele zelfstandige huisvesting).

Aandachtspunt tenslotte is dat in het GVA reguliere permanente huisvesting is uitgesloten. Hoe dit begrip exact moet worden geïnterpreteerd, is niet in het nieuwe Bestuursakkoord vermeld. Als later blijkt dat gemeenten niet aan de interpretatie voldoen, kan dat betekenen dat bijdragen niet worden ontvangen. Om rechtmatigheidsproblemen te vermijden, moet hier snel duidelijkheid over komen.